

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સુભાષ મારુતિ અવસરે

વિરુદ્ધ

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય

ઓક્ટોબર ૧૯, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી દલ વીર ભંડારી]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦-કલમ ૩૦૨ અને ૩૨૩-ખૂન-આરોપી અને સહ-આરોપી  
દ્વારા-ફરિયાદી પક્ષ-મૃતક દ્વારા આરોપીના નામોનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ-  
એફઆઈઆરની તાત્કાલિક નોંધણી-છરી અને લોહીવાળા કપડાંની જમી-  
વર્તમાન આરોપીનો મૃતક પ્રત્યેનો શ્રેષ્ઠ એ હેતુ હતો-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તમામ  
આરોપીઓને કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા-વડી અદાલતે  
વર્તમાન આરોપીની દોષિતતાની પુષ્ટિ કરી-વર્તમાન આરોપી દ્વારા ઘટનાસ્થળે  
હાજર ન હોવાનો દાવો-અપીલ પર, ઠરાવ્યું:કેસના તથ્યોમાં, દોષિત ઠેરવવું

યોગ્ય છે – ઘટનાસ્થળે હાજર ન હોવાનો દાવો સ્વીકાર્ય નથી કારણ કે તે પ્રથમ તબક્કે લેવામાં આવ્યો ન હતો.

પુરાવા-નિષ્ણાત દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર પર આધાર રાખવો- નિષ્ણાતની તપાસ ન થવી-તેની અસર-ઠરાવ્યું:માત્ર દસ્તાવેજ રજૂ કરવાથી તેની વિગતો સાબિત થતી નથી. નિષ્ણાત દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર તેને તપાસીને રેકૉર્ડ પર લાવવું જોઈએ.

અપીલકર્તા-આરોપી નંબર ૩ પર અન્ય સહ-આરોપી સાથે એક વ્યક્તિનું મોત નિપજાવ્યું હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. ઘટનાના દિવસે મૃતક તેની પત્ની (ફરિયાદી સાક્ષી ૨) સાથે તેમના પુત્રની તબીબી તપાસ માટે ડૉક્ટર પાસે ગયો હતો. થોડા સમય પછી, ફરિયાદી સાક્ષી-૨ ઘરે દોડી આવ્યો અને મૃતકની માતાને જાણ કરી (ફરિયાદી સાક્ષી ૧) કે કેટલાક લોકોએ મૃતક સાથે ઝઘડો કર્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૧ ઘટનાસ્થળે દોડી ગયો હતો અને આરોપીઓને મૃતક પર હુમલો કરતા જોયો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૨, તેનો પતિ અને જમાઈ પણ ત્યાં આવ્યા હતા. આરોપી-૧ દ્વારા છરીના ઘા મારવાથી મૃતક નીચે પડી ગયો હતો અને તેને ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અને તેના પતિ દ્વારા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો. હોસ્પિટલ જવાના માર્ગમાં મૃતકએ આરોપી ૧ અને ૨ ના નામ જાહેર કર્યા હતા, અને અપીલકર્તાએ તેના હુમલાખોર તરીકે પીએસઓ (ફરિયાદી સાક્ષી ૯) ને જણાવ્યું હતું. ફરિયાદી સાક્ષી ૧ અનુસાર અપીલકર્તા

મૃતક સામે રોષ વ્યક્ત કરતો હતો કારણ કે તેણે તેને બીયર આપવાની ના પાડી હતી.

ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદી સાક્ષી-૧ની જુબાની પર આધાર રાખીને આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૩ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી ૧,૨ અને અપીલકર્તાની દોષિતતાની પુષ્ટિ કરી હતી, જ્યારે આરોપી નંબર ૪ અને ૫ ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩ હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા.

આ અદાલતમાં અપીલમાં, અપીલકર્તાએ દલીલ કરી કે ફરિયાદી સાક્ષી-૧ ઘટના જોઈ શક્યો ન હતો કારણ કે તેને ફરિયાદી સાક્ષી-૨ દ્વારા આ અંગે જાણ કરી શકાય ન હતી, કારણ કે તે ગર્ભવતી હોવાને કારણે ટૂંકા સમયમાં તેટલું અંતર કાપી શકી ન હતી; કે અપીલકર્તા દ્વારા કથિત રીતે રાખવામાં આવેલો શ્લેષ મૃતકની હત્યા કરવા માટે પૂરતો ગણી શકાય નહીં; કે ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અને તેના પતિના કપડાં પર લોહીના ડાઘની ગેરહાજરી મહત્વપૂર્ણ હતી; કે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૫૮ને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા માટે ડૉક્ટરનું પ્રમાણપત્ર સાબિત કરવું જરૂરી નહોતું, કારણ કે તે કોમ્પાઉન્ડ ફેક્ટરથી પીડાતો હતો અને તેના પગ પર પ્લાસ્ટર હતું અને આ હકીકત ફરિયાદી સાક્ષી-૧ દ્વારા પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી.

અપીલને નકારી કાઢીને કોર્ટે ઠરાવ્યુ

૧. સેશન્સ જજ અને હાઈકોર્ટના તારણો સાથે અસંમત થવાનું કોઈ કારણ નથી. ઘટનાના સ્થળ અને ફરિયાદી સાક્ષી ૧ ના ઘર વચ્ચેનું અંતર '૫ મિનિટનું ચાલવાનું અંતર' હોવાનું કહેવાય છે, જે લગભગ ૫૦૦ ફૂટ છે. એક મહિલા કે જેના પતિ પર ગર્ભવતી હોવા છતાં હુમલો કરવામાં આવી રહ્યો હતો, તે તેના ઘરે ભાગવાનું જોખમ લે છે અને તેની સાસુ સાથે પરત આવે છે. તેવી જ રીતે, મૃતકની માતાએ પોતાના પુત્રને બચાવવા માટે ઘટના સ્થળે પહોંચવામાં જરાય સમય ગુમાવ્યો ન હોવો જોઈએ. ફરીયાદી સાક્ષી ૨, એ વાત વિવાદિત નથી કે, મૃતક સાથે ગયો હતો કારણ કે તેમનો પુત્ર બીમાર હતો. જ્યારે આરોપીઓએ મૃતકને ઘેરી લીધું, ત્યારે તે ચિંતિત વ્યક્તિ હોવાને કારણે ભાગવા લાગી હશે. ફરિયાદી સાક્ષી ૨ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું તેમ, ઘટનાના સ્થળે આરોપી વ્યક્તિઓની હાજરીને સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય ન કહી શકાય.

[૫૧૮-એચ; ૫૧૯-બી; ૫૨૧-ડીઆઈ]

ફરીયાદી સાક્ષી ૧ ની જુબાની પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી કે આરોપી નંબર ૩ મૃતક પ્રત્યે ક્ષેષ રાખતો હતો અને આમ, તેનો હેતુ હતો. આ પરિવારો સમાજના નીચલા વર્ગના હતા. જેમ કે મૃતક, ફરિયાદી સાક્ષી ૧ દ્વારા ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હતો, આરોપી નંબર ૩ બીયરની બોટલ આપવાનો ઈનકાર

કરવા પર તેને ત્યાં ત્યાં હુમલો કરવા માંગતો હતો.જોકે, તે સમયે તેણે ત્યાંથી ભાગીને પોતાનો જીવ બચાવ્યો હતો.[૫૧૯-સી-ડી]

૩. મૃતકનું મૃત્યુ હત્યાની પ્રકૃતિનું હોવું વિવાદમાં નથી.તે પણ વિવાદિત નથી કે મૃતકને ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.માત્ર એટલા માટે કે ફરિયાદી સાક્ષી ૧ અને તેના પતિના કપડાં પર લોહીના ડાઘ મળ્યા ન હતા, તે એકલું જ તેમને સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય સાબિત કરવા માટે પૂરતું નથી.પોલીસ સ્ટેશન અધિકારી (ફરિયાદી સાક્ષી ૯) એ ઘાયલો પાસેથી તેનું નામ તેમજ તેના હુમલાખોરોનું નામ પણ પૂછ્યું હતું.મૃતકએ તેના હુમલાખોર તરીકે આરોપી નંબર ૧,૨ અને અપીલકર્તાના નામ જાહેર કર્યા હતા.તેણે જણાવ્યું કે અન્ય બે વ્યક્તિઓએ પણ તેના પર હુમલો કર્યો છે અને તે અસરની એક 'ચાદી' ફરિયાદી સાક્ષી ૯ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી હતી.તેણે જણાવ્યું કે અન્ય બે વ્યક્તિઓએ પણ તેના પર હુમલો કર્યો છે અને તે અસરની એક 'ચાદી' ફરિયાદી સાક્ષી ૯ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી હતી.'તેમના દ્વારા તૈયાર કરાયેલ 'ચાદી' એક સમકાલીન દસ્તાવેજ હતો જેના પર ભરોસો કરી શકાય છે.[૫૧૯-ઈ-જી]

૪. આરોપીના કહેવા પર છરીની વસૂલાત પર પણ વિવાદ થયો નથી.તમામ આરોપી પાસેથી લોહીથી ખરડાયેલા કપડાં પણ મળી આવ્યા હતા.પ્રથમ માહિતી

અહેવાલ પણ તાત્કાલિક દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.[૫૧૯-એચ; ૫૨૦-બી]

૫. અપીલકર્તાએ કયા સંજોગોમાં ડૉક્ટરનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કર્યું તે જાણી શકાયું નથી.સ્વીકાર્યું, તે સાબિત થયું ન હતું.પ્રમાણપત્ર આપનાર ડૉક્ટરની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.અપીલકર્તાએ ઘટનાસ્થળે હાજર ન હોવાનો દાવો કર્યો.તેથી, તેણે પોતાનો બચાવ સાબિત કરવાનો હતો.તે એ જ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા.જો ફરિયાદી સાક્ષી ૧ નો પુરાવો ઉપરોક્ત મુદ્દા પર સ્વીકારવો હોય, તો તેને સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ.એ હકીકત સિવાય કે તેણીને કયા પ્રકારનો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો હતો તે જાણી શકાયું નથી.જો તે ઘટના સમયે હાજર ન હોય અથવા સંયોજન અસ્થિભંગથી પીડાતો હોય, તો એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી કે તે જ અસરના પ્રશ્નો તપાસ અધિકારીને પૂછવામાં આવશે.તેમ કરવામાં આવ્યું ન હતું.આવી અરજી ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત સમક્ષ પ્રથમ વખત લેવામાં આવવી જોઈતી હતી જ્યારે તેમને પ્રથમ વખત તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.જો તે ઘટનાની તારીખે પહેલેથી જ સંયોજન અસ્થિભંગથી પીડાતો હતો, એટલે કે, ૩૦/૧૦/૧૯૯૬, તો તેણે અગાઉની તારીખનું પ્રમાણપત્ર, એટલે કે, ૨૭/૦૪/૧૯૯૬ કેમ મેળવ્યું?ફરિયાદી સાક્ષી ૧ નો કથિત સ્વીકાર પણ તેની સંપૂર્ણતામાં લેવામાં આવે તો તે દર્શાવે છે કે અપીલકર્તા ચાલવાની સ્થિતિમાં

હતો.છ મહિનાનો સમય, અન્યથા પણ, સામાન્ય અસ્થિભંગ જો કોઈ હોય તો તેને મટાડવા માટે પૂરતો છે, માત્ર દસ્તાવેજ દાખલ કરવાથી તેની સામગ્રી સાબિત થતી નથી.નિષ્ણાત દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર તેની તપાસ કરીને રેકૉર્ડ પર લાવવું જોઈએ.[૫૨૦-ડી-એચ; ૫૨૧-એ]

ક. અપીલકર્તાએ કઈ ચોક્કસ ભૂમિકા ભજવી હતી તે પણ ખૂબ મહત્વનું નથી.શું તેણે આરોપી નંબર રને મૃતકની હત્યા કરવા માટે ઉશ્કેર્યો હતો કે મૃતકનું ગળું પકડ્યું હતું, તે બહુ મહત્વનું રહેશે નહીં કારણ કે તેના કારણે તેની હાજરીને અવિશ્વસનીય ગણી શકાય નહીં.દેખીતી રીતે, તેમણે કેટલીક ભૂમિકા ભજવવાની હતી.નીચેની બંને અદાલતોએ તેના તરફથી કેટલાક સ્પષ્ટ કૃત્યો શોધી કાઢ્યા છે.[૫૨૧-સી-ડી]

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૦૮૬/૨૦૦૬.

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૮૪/૧૯૯૯ માં બોમ્બે ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના તારીખ ૨૫/૧૧/૨૦૦૫ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા તરફે કે. રાધાકૃષ્ણન, એસ. ઉદયકુમાર સાગર, બીના માધવન અને વકીલની નિટ એન્ડ કંપની.

પ્રતિવાદી તરફે એ. પી. મચી માટે વી. એન. રઘુપતિ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. બી. સિન્હા દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

અહીં અપીલકર્તાને સુનીલ મારુતિ અવસારે, રાકેશ તુકારામ પવાર, જીતેન્દ્ર બપ્પા બારાવકર અને ઉમેશ બાબનરાવ ખુતવાડ સાથે એક બબન ઉર્ફે બબ્બ્યાની હત્યાના ગુનામાં દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો છે, જેમણે પણ હુમલામાં ભાગ લીધો હતો, જોકે, તેમને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.

પ્રથમ માહિતી આપનાર રત્નાબાઈ શિવાજી પવાર છે, જે મૃતકની માતા છે.તે એક નોકરાણી હતી.તેનો પતિ ખાણમાં કામ કરતો હતો.મૃતક ફિટર તરીકે કામ કરતો હતો.

અહીં અપીલકર્તા મૃતકના પરિવારને ઓળખે છે.તે આરોપી નંબર ૧નો મિત્ર છે.તે મૃતકના ઘરે ગયો હતો અને તે કયા મળી શકશે તેની પૂછપરછ કરી હતી.તે સમયે તેઓ ત્યાં નહોતા.જ્યારે મૃતક તેના ઘરે પાછો આવ્યો ત્યારે તેની માતાએ તેને આ વિશે જાણ કરી હતી, જેના પર તેણે કથિત રીતે ખુલાસો કર્યો હતો કે આરોપી નંબર ૩ રાકેશ તુકારામ પવારે તેને બીયરની બોટલ આપવાનું કહ્યું હતું.તેણે ના



પાડી હતી, ત્યારબાદ તેને થપ્પડ મારવામાં આવી હતી.તેના પર છરી વડે હુમલો કરવાનો પણ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તે ભાગી ગયો હતો.

ઘટનાના દિવસે, એટલે કે ૩૦/૧૦/૧૯૯૬ના રોજ સાંજે લગભગ ૬:૩૦ વાગ્યે, મૃતક તેની પત્ની રેણુકા સાથે તેના બીમાર પુત્ર ઉમેશની તબીબી તપાસ માટે એક ડૉક્ટરની ક્લિનિકે ગયો હતો.થોડા સમય પછી રેણુકા ઘરે દોડી આવી અને ખબર આપનાર (ફરિયાદી સાક્ષી) ને જાણ કરી કે કેટલાક લોકોએ ડૉ. બાબરની હોસ્પિટલની સામે તેના પતિ સાથે ઝઘડો કર્યો છે.ખબર આપનાર ઘટનાસ્થળે દોડી ગયો અને જાણ્યું કે આરોપી નંબર ૨, જીતેન્દ્ર બપ્પા બારાવકરે મૃતકના હાથ તેની પાછળની બાજુથી પકડ્યા હતા; જ્યારે આરોપી નંબર ૧, ઉમેશ બાબનરાવ ખુતવાડે તેના હાથમાં છરી પકડી હતી.અહીં અપીલકર્તાએ મૃતકની ગરદન પકડી લીધી હતી અને અન્ય આરોપીઓને તેને મારી નાખવા માટે ઉશ્કેર્યા હતા.આરોપી નંબર ૧ એ મૃતકને છરી મારી હતી, જેના કારણે તે નીચે પડી ગયો હતો.આરોપી નંબર ૪, સુનીલ મારુતિ અવસારે અને આરોપી નંબર ૫, રાકેશ તુકારામ પવારે પણ તેની પર લાત અને મુક્કા વડે હુમલો કર્યો હતો.પ્રથમ માહિતી આપનાર વ્યક્તિએ દરમિયાનગીરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો.તેણીને આપું ન કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.તેમના પતિ રેણુકા અને જમાઈ પણ ત્યાં આવ્યા હતા.આ દરમિયાન આરોપીઓ ભાગી ગયા હતા.મૃતકને

સ્થાનિક હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને પછી સસૂન હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.ત્યાં તેમણે અંતિમ શ્વાસ લીધા હતા.

ટ્રાયલ જજ સમક્ષ ફરિયાદી પક્ષે પ્રથમ માહિતી આપનારની તપાસ કરવા ઉપરાંત અન્ય ૧૫ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી.ફરિયાદી સાક્ષી ૧૦, રાજેન્દ્ર બંગલ, તબીબી અધિકારી હતા.તેમણે ૦૧/૧૧/૧૯૯૬ પર મૃતકની પોસ્ટમોર્ટમ તપાસ હાથ ધરી હતી અને ૭ બાહ્ય ઈજાઓ અને ૫ આંતરિક ઈજાઓ મળી આવી હતી.મૃત્યુનું કારણ "છરીના ઘાથી થયેલ આઘાતજનક અને હેમરેજિક આંચકો" હોવાનું કહેવાય છે.

વિદ્વાન ટ્રાયલ ન્યાયાધીશે મૃતકની માતા, ફરિયાદી સાક્ષી ૧ ની જુબાની પર આધાર રાખ્યો અને દોષિત ઠેરવવા અને સજાનો ચુકાદો આપ્યો.

આરોપીઓએ દાખલ કરેલી અપીલોનો નિકાલ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

"૧.આરોપી નંબર ૧,૨ અને ૩ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે.તેમની સજા અને હુકમ જાળવી રાખવામાં આવે છે.

૨. આરોપી નંબર ૪ અને ૫ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે. આરોપી નંબર ૪ અને ૫ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ

૩૦૨ હેઠળના ગુનામાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે, પરંતુ તેઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને એક વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૧૦૦૦/-ના દંડની સજા ફટકારવામાં આવી છે, જેનો દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં બે મહિનાની સખત કેદની સજા ભોગવવી પડશે.

તમામ આરોપીઓએ આજથી ચાર અઠવાડિયાની અંદર સંબંધિત સત્તાવાળાઓ સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવું.તેઓ આત્મસમર્પણ કર્યા પછી તેમના જામીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવશે.જો આરોપી આત્મસમર્પણ ન કરે તો ટ્રાયલ કોર્ટ તેમને સજા ભોગવવા માટે કસ્ટડીમાં મોકલવા માટે યોગ્ય પગલાં લઈ શકે છે.

આરોપી નિયમો મુજબ સેટ-ઓફ (સજા મજરે મેળવવા) માટે હકદાર રહેશે.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કે. રાધાકૃષ્ણનની ફરીયાદી સાક્ષી ૧ ના પુરાવા અંગેની દલીલ એ હતી કે તેના માટે ઘટના જોવી શક્ય નહોતું કારણ કે તેને આ ઘટના વિશે ફરીયાદી સાક્ષી ૨, રેણુકા, જે મૃતકની પત્ની હતી, દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી.અમારું ધ્યાન એ હકીકત તરફ દોરવામાં આવ્યું હતું કે ફરિયાદી સાક્ષી ૨ ગર્ભવતી હતી અને તેથી, ટૂંકા સમયમાં અંતર કાપવાની અપેક્ષા નહોતી કારણ કે રસ્તો 'ઢાળવાળી' હતી.આમ, એ સંભવિત હતું કે રેણુકાને તેના ઘરે પાછા દોડીને પ્રથમ ફરિયાદીને જાણ કરવામાં અને પછી ફરીથી ઘટના સ્થળે પાછા આવવામાં થોડો સમય લાગ્યો હશે.

ઘટનાના સ્થળ અને ફરિયાદી સાક્ષી ૧ ના ઘર વચ્ચેનું અંતર '૫ મિનિટનું ચાલવાનું અંતર' હોવાનું કહેવાય છે, જે લગભગ ૫૦૦ ફૂટ છે. એક મહિલા કે જેના પતિ પર ગર્ભવતી હોવા છતાં હુમલો કરવામાં આવી રહ્યો હતો, તે તેના ઘરે ભાગવાનું જોખમ લે છે અને તેની સાસુ સાથે પરત આવે છે.તેવી જ રીતે, મૃતકની માતાએ તેના પુત્રને બચાવવા માટે ઘટના સ્થળે આવવા માટે કોઈ સમય ગુમાવ્યો ન હોવો જોઈએ.

ફરિયાદી સાક્ષી ૨, એ વાત વિવાદિત નથી કે, મૃતક સાથે ગયો હતો કારણ કે તેમનો પુત્ર બીમાર હતો.જ્યારે આરોપીઓએ મૃતકને ઘેરી લીધું, ત્યારે તે ચિંતિત વ્યક્તિ હોવાને કારણે ભાગવા લાગી હશે.ફરિયાદી સાક્ષી ૨ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું તેમ, ઘટનાના સ્થળે આરોપી વ્યક્તિઓની હાજરીને સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય ન કહી શકાય.

શ્રી કે. રાધાકૃષ્ણન રજૂ કરશે કે આરોપી નંબર ૩ દ્વારા કથિત રીતે ઉઠાવવામાં આવેલી હેષને મૃતકની હત્યા કરવા માટે પૂરતી ન ગણી શકાય.આપણે મૃતકો અને અપીલકર્તાઓના પરિવારોની સ્થિતિની નોંધ લેવી જોઈએ.તેઓ સમાજના નીચલા વર્ગના છે.જેમ કે મૃતક, ફરિયાદી સાક્ષી પ્રથમ દ્વારા ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હતો, આરોપી નંબર ૩ બીયરની બોટલ આપવાનો ઇનકાર કરવા પર તેને ત્યાં ત્યાં હુમલો કરવા માંગતો હતો.જોકે, તે સમયે તેણે ત્યાંથી ભાગીને પોતાનો

જીવ બચાવ્યો હતો.ફરિયાદી સાક્ષી ૧ ની જુબાની પર અવિશ્વાસ કરવાનું અમને કોઈ કારણ દેખાતું નથી કે આરોપી નંબર ૩ મૃતક સામે ઢ્રેષ વધારતો હતો અને તેની પાસે હત્યાનો હેતુ હતો.

શ્રી રાધાકૃષ્ણનની બીજી દલીલ એ છે કે ફરિયાદી સાક્ષી ૧ અને તેના પતિના કપડા પર લોહીનો કોઈ ડાઘ જોવા મળ્યો ન હતો, જો કે તેઓ તેને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા હતા.મૃતકનું મૃત્યુ હત્યાને કારણે થયું છે તે બાબત વિવાદિત નથી.તે પણ વિવાદિત નથી કે મૃતકને ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.માત્ર એટલા માટે કે ફરિયાદી સાક્ષી ૧ અને તેના પતિના કપડાં પર લોહીનો કોઈ ડાઘ જોવા મળ્યો ન હતો, તે પોતે જ તેમને સંપૂર્ણ રીતે બદનામ કરવા માટે પૂરતો ન પણ હોઈ શકે.પોલીસ સ્ટેશન અધિકારી, બાબુરાવ રાજારામ નાગરાલે, જે ઘાયલોને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા હતા, તેમણે પોતાને ફરિયાદી સાક્ષી ૯ તરીકે તપાસ્યા હતા.તેમણે ઘાયલો પાસેથી તેમનું નામ અને તેમના હુમલાખોરોનું નામ પણ પૂછ્યું હતું.મૃતકએ આરોપી નંબર ૧,૨ અને અપીલકર્તાના નામ તેના હુમલાખોરો તરીકે જાહેર કર્યા હતા.તેમણે જણાવ્યું હતું કે અન્ય બે વ્યક્તિઓએ પણ તેમના પર હુમલો કર્યો છે અને ફરિયાદી સાક્ષી ૯ દ્વારા આ અસર માટે 'ચદી' તૈયાર કરવામાં આવી હતી.સૂચન આપવા સિવાય, ઉપરોક્ત મુદ્દા પર અપીલકર્તા વતી તેમની પૂછપરછ કરવામાં આવી ન હતી.આ સાક્ષીએ અદાલત સમક્ષ ખોટી રીતે જુબાની આપવાનું કોઈ કારણ નહોતું.'તેમના

દ્વારા તૈયાર કરાયેલ 'ચાટી' એક સમકાલીન દસ્તાવેજ હતો જેના પર ભરોસો કરી શકાય છે.

આરોપીના કહેવા પર છરીની વસૂલાત પર પણ વિવાદ થયો નથી.તમામ આરોપી પાસેથી લોહીથી ખરડાયેલા કપડાં પણ મળી આવ્યા હતા.મૃતકનું લોહીનું જૂથ 'ઓ' હતું અને જમ કરાયેલી તમામ ચીજવસ્તુઓ પર એક જ લોહીનું જૂથ જોવા મળ્યું હતું.આંક ૬૪ મુજબ, આરોપી નંબર ૨, જીતેન્દ્ર બાપ્પા બરાવકરનું બ્લડ ગ્રુપ 'એબી' હતું અને આરોપી નંબર ૪ સુનિલ મારુતિ અવસરે અને અપીલકર્તાનું બ્લડ ગ્રુપ 'ઓ' હતું અને આરોપી નંબર ૫ રાકેશ તુકારામ પવારનું બ્લડ ગ્રુપ 'એ' હતું.આરોપી નંબર ૧ ઉમેશ બાબનરાવ ખુતવાડનું બ્લડ ગ્રુપ પણ 'એ' હતું.તે રેકૉર્ડ પર મૂકી શકાય છે કે તેમની તાત્કાલિક ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તે બધા પાસેથી લોહીથી રંગાયેલા કપડાં મળી આવ્યા હતા.

વધુમાં તે વિવાદમાં નથી કે પ્રથમ માહિતી અહેવાલ તાત્કાલિક દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી રાધાકૃષ્ણનની મુખ્ય દલીલ કે અહીંના અપીલકર્તા કોમ્પાઉન્ડ ફેક્ટરથી પીડાઈ રહ્યા હતા અને તેમના પગ પર પ્લાસ્ટર હતું, જે ફરીયાદી સાક્ષી ૧ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે, તે સ્વીકારી શકાય નહીં.વિદ્વાન વકીલ ની રજૂઆત છે કે ભારતીય પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૫૮ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં

રાખીને, અપીલકર્તા માટે ડૉક્ટરનું પ્રમાણપત્ર સાબિત કરવું જરૂરી નથી જે ૨૭/૦૪/૧૯૯૬ તારીખનું હતું અને તેથી, તે રેકૉર્ડ પર લેવું જોઈએ અને પ્રદર્શન તરીકે ચિહ્નિત કરવું જોઈએ.અમને ખબર નથી કે કયા સંજોગોમાં અપીલકર્તાએ પ્રમાણપત્ર રજૂ કર્યું હતું જેની તારીખ ૨૭/૦૪/૧૯૯૬ છે.સ્વીકાર્ય છે કે, તે સાબિત થયું ન હતું.પ્રમાણપત્ર આપનાર ડૉક્ટરની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. અપીલકર્તાએ ઘટનાસ્થળે હાજર ન હોવાનો દાવો કર્યો.તેથી, તેણે પોતાનો બચાવ સાબિત કરવાનો હતો.તે એ જ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા.જો ફરિયાદી સાક્ષી ૧ નો પુરાવો ઉપરોક્ત મુદ્દા પર સ્વીકારવો હોય, તો તેને સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ.એ હકીકત સિવાય કે તેણીને કયા પ્રકારનો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો હતો તે જાણી શકાયું નથી.ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલ પ્રોસીક્યુશન સાક્ષીનું નિવેદન નીચે મુજબ છે:

" ..... આ ઘટના સમયે આરોપી નંબર ૩ને પ્લાસ્ટર હતું.તે નકારી કાઢવામાં આવે છે કે આરોપી નંબર ૩ આ ઘટના સમયે યોગ્ય રીતે ચાલી શકતો ન હતો.

જો તે ઘટના સમયે હાજર ન હોય અથવા કમ્પાઈન્ડ અસ્થિભંગથી પીડાતો હોય, તો એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી કે તે જ અસરના પ્રશ્નો તપાસ અધિકારીને પૂછવામાં આવશે.તેમ કરવામાં આવ્યું ન હતું.આવી અરજી ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત સમક્ષ પ્રથમ વખત લેવામાં આવવી જોઈતી

હતી જ્યારે તેમને પ્રથમ વખત તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.જો તે ઘટનાના દિવસે, એટલે કે ૩૦/૧૦/૧૯૯૬ના રોજ, પહેલેથી જ કોમ્પાઉન્ડ ફેક્ચરથી પીડાઈ રહ્યો હતો, તો અમે સમજી શકતા નથી કે તેણે અગાઉની તારીખ, એટલે કે ૨૭/૦૪/૧૯૯૬નું પ્રમાણપત્ર શા માટે મેળવ્યું હતું.ફરિયાદી સાક્ષી ૧ નો કથિત સ્વીકાર પણ તેની સંપૂર્ણતામાં લેવામાં આવે તો તે દર્શાવે છે કે અપીલકર્તા ચાલવાની સ્થિતિમાં હતો.છ મહિનાનો સમય, અન્યથા પણ, સામાન્ય અસ્થિભંગને મટાડવા માટે પૂરતો છે, જો કોઈ હોય તો.માત્ર દસ્તાવેજ દાખલ કરવાથી તેની વિગતો સાબિત થતી નથી.નિષ્ણાત દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર તેની તપાસ કરીને રેકૉર્ડ પર લાવવું જોઈએ.

અપીલકર્તા વિરુદ્ધ નીચેની અદાલતો દ્વારા હકીકતના સહવર્તી તારણો પર પહોંચવામાં આવ્યા છે.સેશન્સ જજે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાઓનું વિશ્લેષણ કરવા માટે સખત મહેનત કરી છે.ઉચ્ચ અદાલતે પણ કેટલીક વિગતો પર આ મામલાની તપાસ કરી છે.

અપીલકર્તાના બચાવ અંગે વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ અને ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો અભિગમ અલગ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે એટલું મહત્વનું નથી કારણ કે અપીલકર્તાની દલીલની અરજી પર અમુક સમય સુધી વિચાર કરવામાં આવ્યો છે.



અપીલકર્તાએ કઈ ચોક્કસ ભૂમિકા ભજવી હતી તે પણ ખૂબ મહત્વનું નથી.શું તેણે આરોપી નંબર ૨ ને મૃતકને મારી નાખવા માટે ઉશ્કેર્યો હતો કે મૃતકની ગરદન પકડીને પકડ્યો હતો, તે ખૂબ મહત્વનું નહીં હોય કારણ કે તેની હાજરીને તેના દ્વારા નકારી શકાય નહીં.દેખીતી રીતે, તેમણે કેટલીક ભૂમિકા ભજવવાની હતી.નીચેની બંને અદાલતોએ તેના તરફથી કેટલાક સ્પષ્ટ કૃત્યો શોધી કાઢ્યા છે.અમને સેશન્સ ૪૪ અને હાઈકોર્ટના તારણો સાથે અસંમત થવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી.અમે એ જ સ્વીકારીએ છીએ.

તેથી અમે અરજીને નકારી કાઢીએ છીએ.

કે. કે. ટી.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

***DISCLAIMER:*** *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*